

Posudek vedoucího diplomové práce

Vysoká škola: Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta: právnická

Katedra: práva trestního

Obor: trestní právo

Diplomant: Daniela Žiaková

Téma diplomové práce: Institut dohody o vině a trestu

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Roman Vicherek, Ph.D.

Oponent diplomové práce:

Akademický rok: 2023/2024

Diplomová práce Daniely Žiakové je zaměřena na problematiku trestního práva procesního – institutu dohody o vině a trestu. Dohoda o vině a trestu, jako tak trochu cizorodý prvek, byla do trestního řádu včleněná v roce 2012. Po necelých 12 letech tedy již nejde o institut nový, na druhou stranu je to doba, která nám umožňuje jeho fungování zhodnotit a vyvodit z tohoto zhodnocení závěry. To se taky stalo v roce 2020, ve kterém institut dohody o vině a trestu byl novelizován, především s ohledem na zvýšení jeho využívání v právní praxi. Téma práce lze tedy hodnotit jako zajímavé a aktuální.

Diplomová práce je členěna do pěti kapitol, úvodu a závěru. Po úvodním nástinu charakteru historického vývoje české právní úpravy nabízí diplomantka nejprve obecný rozbor institutu dohody o vině a trestu a to jak se zaměřením na zákonné podmínky uzavření tak se zaměřením na samotný proces, který k uzavření vede, včetně některých problematických aspektů tohoto institutu. Přínosná je třetí kapitola, ve které diplomantka zjišťuje míru využití tohoto institutu v právní praxi za pomoci statistických metod, přičemž zjišťuje faktory, které mají na míru užití tohoto institutu vliv. V následující kapitole se věnuje postavení dohody o vině a trestu v právním řádu Slovenské republiky, včetně statistiky užívání tohoto institutu, a následně provádí komparaci obou právních úprav, ze kterých vyvozuje v poslední kapitole závěry de lege ferenda. K této struktuře práce nelze vznášet žádné výhrady.

Z obsahového hlediska je třeba práci hodnotit velice kladně. Pro celou práci je typické, že autorka se neomezuje na přebírání informací a názorů z odborné literatury, ale čtenáři nabízí své vlastní kritické úvahy, které jsou podloženy kvalitní a logickou argumentací.

Ocenění si zaslouží zejména skutečnost, že autorka své závěry podkládá objektivní argumentací vyplývající ze statistických dat. Tyto musela zpracovat, na základě získaných teoretických poznatků také sama analyzovat a vyvodit z nich povětšinou (až na drobnou nejasnost uvedenou dále) správné a přiléhavé právní závěry. Takto postupovala nejen ve vztahu k právní úpravě v ČR, ale také ve vztahu k právní úpravě Slovenské republiky, což bylo pravděpodobně složitější. Komparace obou právních úprav ji pak umožnila činit návrhy de lege ferenda.

Trošku nejasný je názor studentky (str. 56), ve kterém uvádí, že by pro obviněného bylo výhodnější, pokud bychom převzali konstrukci užívanou na Slovensku (v dohodě o vině a trestu je obviněný uznáván vinným a pokud k dohodě nedojde rozhoduje soud již jen o trestu). Naproti tomu právní úprava v ČR je postavená na tom, že obviněný prohlásí, že skutek spáchal, a pokud k uzavření dohody o vině a trestu nedojde, nelze k tomuto prohlášení v dalším řízení přihlížet. Taktéž není jasné, proč si studentka myslí, že tato změna právní úpravy by vedla v ČR ke zvýšení počtu dohod o vině a trestu. Z logiky věci by bylo spíše reálné očekávat menší ochotu obviněných takové dohody o vině a trestu uzavírat. Pokud by se totiž již v návrhu dohody o vině a trestu museli ke skutku doznat a toto doznání ve věci zůstalo i v případě, že dohoda uzavřená nebude (se všemi důsledky), pak lze spíše očekávat zmenšený zájem obviněných kteří budou chtít dohodu uzavřít. Současná právní úprava v ČR je totiž pro obviněné příznivější, jelikož v návrhu dohody pouze prohlásí, že skutek spáchali a pokud k schválení dohody nedojde, nelze k tomuto prohlášení přihlížet. Nicméně možná tuto skutečnost diplomantka blíže vysvětlí a objasní při obhajobě práce, a proto v tomto směru byla i poležená závěrečná otázka.

Autorka se neomezila jen na komparaci výše uvedených právních úprav, ale poměrně zdařile se věnovala, zatím poměrně nerozsáhlé, judikatuře ohledně dohod o vině a trestu. Správně poukázala nejen na judikaturu Ústavního soudu a soudu Nejvyššího, ale i Vrchních soudů v Praze a Olomouci. Pozitivně hodnotím i analýzu judikatury ESLP. Snad jen na okraj je nutné poznamenat, že výčet nebyl zcela úplný, kdy opomněla na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2022, sp. zn. 5 Tz 32/2022, uveřejněné pod číslem 44/2022 Sbírky

soudních rozhodnutí a stanovisek (týkající se práva stížnosti, pokud soud prvního stupně neschválí dohodu o vině a trestu), a ve vztahu k problematice schvalování dohody o vině a trestu ve skupinových věcech (kapitola 2.5.2. diplomové práce) ji uniklo usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 2. 2021, sp. zn. 5 To 5/2021. Nicméně tyto rozhodnutí zde vedoucí diplomové práce uvádí jen z toho důvodu, aby výčet judikatury byl kompletní, samozřejmě nelze po diplomantce požadovat znalost (a užití) každého judikaturního rozhodnutí v otázce dohod o vině a trestu.

Z formálního hlediska je práce na velmi dobré úrovni. Lze snad jen vytknout některé drobné vady např. poznámky pod čarou č. 12 (str. 15) a 18 (str. 16) obsahují ISBN publikace, což zde nepatří. Nestandardní je také využití latinských čísel (pravděpodobně k označení kapitol nebo hlav) v odkazech pod čarou u komentářové literatury. Jde však pouze o detaily.

Autor při své práci vycházel z širokého okruhu literatury (včetně cizojazyčné), správně používá též relevantní judikaturu.

Celkově lze tedy shrnout, že diplomová práce Daniely Žiakové vykazuje (přes některé drobné formální vady) vysokou úroveň, jak po stránce obsahové, tak po stránce stylistické. Práce proto jednoznačně je způsobilá k ústní obhajobě, kterou doporučuji zaměřit na otázku: **Zvýšilo by počet uzavřených dohod o vině a trestu v ČR, a snahu obviněných takovou dohodu uzavřít, pokud by došlo k převzetí slovenské právní úpravy v tom směru, že by místo prohlášení obviněného, že skutek spáchal, docházelo k uznání viny obviněným?**

Práci hodnotím stupněm: **A**

JUDr. Roman Vicherek, Ph.D.
vedoucí diplomové práce

V Olomouci 14. 1. 2024

